

Kıtlığa Doğru

– hotamisli · 20 Aralık 2021

Yaşanmış bazı olaylar hayat dersi niteliğindedir, ömür boyu unutulmazlar. Hatta okulda görülen bazı derslerde ömür boyu unutulmacak nitelikte olabilir. Çevre Bilimi dersi benim için sanki hayat dersi gibidir. Aradan yıllar geçmiş ama unutamadım hatta önemini zaman ilerledikçe daha iyi anlıyorum.

Çevre bilimi dersinde evvela çevre sorunları ele alınmıştı: hava, su, toprak ve termik kirlilik. Çevre kirliliğın tanımından sonra bu sorunlarla nasıl mücadele edilebileceği hakkında bilgiler verilmişti. Bu dersi unutturmayacak olan dersin sonundaki tavsiyeydi; çevre sorunlarına en iyi çözüm: Amerikan vari hayat yaşa-ma-mak-tır! Başka bir ifadeyle çevre kirliliğini önlememin en güzel yolu israftan kaçınmaktır.

Az önce belirttiğim gibi bu dersi ve dersin sonundaki tavsiyeyi şimdi daha iyi anlayabiliyorum. O zamanlar çevre kirlilikleri hep uzaklardaydı, başkalarının sorunuydu sanki. Hava kirliliği mesela Doğu Avrupa ülkelerinde görülmekteydi. Havadaki yüksek kükürt oranı sayesinde gökten su değil sanki asit yağardı. Doğu Avrupa ülkelerindeki ağaçların büyük bir kısmı asit yağmurundan dolayı yapraksızdı. Sorunun kaynağı ise Doğu Avrupa ülkelerindeki devasa ağır sanayi fabrikalarda filtre uygulaması yapılmamasıydı ve bu yüzden hava çok kirliydi.

Toprak kirliliği denince akla Rus işgalindeki Türkistan gelirdi. Özellikle Özbekistandaki toprak çok yoğun pamuk üretimi nedeniyle sünni gübre ile kirlenmişti. Ayrıca Rusların yine Türkistandaki nükleer silah denemelerinden dolayı Kazakistanda toprak nükleer maddelerle kirlenmişti.

Su kirliliği denince akla okyonus veya denizlerdeki petrol sızıntıları gelirdi. Nice petrol tankerlerinden milyonlarca küp ham petrol sızmış, su müthiş kirlenmişti. Arızalı tankerin çevresinde yaşayın nice canlı zarar görmüştü.

Termik kirlilik ise o zamanlar sanki anlamsızdı, lüks bir sorun gibiydi.

Aradan yıllar geçti, çevre kirliliğinden ve bundan dolayı ortaya çıkmış olan iklim değişikliğinden dünyada nasibini almayan bir yer kalmadı galiba. Kutuplardaki buzlar bile hızla erimeye başladı. İklim değişikliği bu hızla devam ederse, okyonustaki çoğu ada devletler sular altına kalacaktır. Türkiyede de iklim değişikliğini geçen yaz iliklerimize kadar hissettik.

Ardı ardına çıkan ve söndürmekte zorlanılan Akdenizdeki orman yangınlarını unuttuk mu? Karadenizdeki seller, Marmarada suyu kaplayan deniz salyası ve iç Anadoludaki kuraklığa ne demeli? İsterseniz, dünyayı, Türkiye genelini bırakıp İç Anadoluya yoğunlaşalım.

Bölgemizdeki kuraklık sadece tarımı kötü yönde etkilemekle kalmayıp binlerce obruğun ortaya çıkmasına da sebep olmaktadır. Gerçi yeterince yağmur veya kar yağsada obrukların önüne geçilemiyebilir. Nedeni ise belli; İç Anadolu iklimine müsait olmayan mesela mısır tarımının bu seviyede yapılması, obrukların ortaya çıkmasına en önemli sebep olarak gösterilmektedir. Sadece obrukla kalsa ya, mısır tarımı daha başka felaketlerinde davetçisidir. Ziraatçiler bol gübre satabilmek, çiftçiler ise bol mahsul elde edebilmek için su israfının yanı sıra toprağa tonlarca gübre atılmaktadır. Aşırı gübre kullanımdan dolayı toprak hızla kirlenmektedir. Bu çapta mısır üretimi ileride toprağın kalıcı bir şekilde çoraklaşmasına neden olabilecektir.

Neticede iklim değişikliğini her bir fert, kurum ve kuruluş iliklerine kadar hissediyor ama israf hiç hız kesmemektedir. Ürettiğimizden fazla tüketmek, kazandığımızdan fazla harcamak isteyen bir toplum olduk. "Falancada var, bende neden yok?" gibi nedenlerden, dolu dizgin israf edilmektedir. American way yani israf sayesinde doğa müthiş bir şekilde hırpalanmaktadır. İsraf sonucu kalıcı kuraklık veya toprağın çoraklaşması çok uzak değildir artık. Peki bu sorunlara çözüm? Pek yakınlarda gözüküyor desem abartmış sayılmam. Evet, kalıcı kuraklığın ve çoraklığın yol açabileceği en büyük sorun: kıtlıktır! Çok eskiden kıtlık karşısında pılı pırtıyı alıp başka diyarlara giderdik, mesela Orta Asya'dan Anadoluya gelmek gibi. Şimdi gidebilecek bir yer de kalmadı artık!

Şu günlerde yaşanan ekonomik sıkıntılar gelip geçer ama olası bir kıtlıkla nasıl baş edilir, bilemiyorum. Umarım, yetkililerin bu konuda çalışmaları vardır.

Abdullah Konuksever